

Un segle de l'afusellament de Ferrer Guàrdia (II)

En aquesta segona part de l'escrit commemoratiu de l'afusellament de Ferrer Guàrdia ens plantejem si alguna de les seves aportacions es poden fer servir avui. Es clar que la nostra societat és molt diferent a la de començament del segle XX. I per tant, tenen avui vigència els problemes educatius que va enfrontar l'Escola Moderna fa cent anys?. Serveixen, avui, les solucions aportades en aquell moment?.

En l'època de l'Escola Moderna l'escolarització era un fet selectiu dels sectors més benestants de la societat i un monopoli de l'església catòlica. L'escolarització de la població sense possibilitats econòmiques es reduïa, en el millor dels casos, a les classes parroquials de catecisme; tot i que en aquella època es comencen a desenvolupar classes amb un enfocament laic en els locals de diversos sindicats i organitzacions obreres.

Dues característiques tenia l'enfocament de l'Escola Moderna. Una es que pretenia mantenir una independència absoluta de qualsevol element religiós, deixant aquest aspecte per a la vida privada de la família dels nens. Això per què buscava un tipus d'educació basat en despertar el seu interès per conèixer la realitat amb un enfocament científic i fer-los capaços de resoldre problemes mitjançant l'observació i el contacte amb la natura i amb la realitat en que es trobaven. Disposar d'una biblioteca ben dotada i de materials educatius elaborats des d'aquell enfocament era l'altra element que va aportar Ferrer. En l'actualitat, després dels grans desastres fets en nom de la ciència al llarg de segle vint la visió d'aquesta es molt més crítica que llavors, malgrat que com mètode educatiu manté la seva vigència. Tampoc avui es dona la situació de monopoli de l'educació per part de l'Església Catòlica com llavors. Malgrat tot continua sent un objectiu alliberar l'educació de nens i joves de tota influència religiosa i deixar aquesta per a la vida privada. No es pot acceptar que sota el desig de salvaguardar tradicions culturals, arrelades en el calendari i en motius religiosos, es faci exhibició de la subordinació dels representants civils als elements religiosos, i que això entri en els col·legis com a educació dels ciutadans, sense cap plantejament crític i fins i tot amb imposició. Tampoc és acceptable que donada l'existència de la doble xarxa educativa, la pública i la privada concertada, aquesta, majoritàriament en mans religioses quedi com a la xarxa amb qualitat educativa, amb diverses maneres de seleccionar el seu alumnat, mentre la xarxa pública ha de donar acollida a la resta d'alumnes.

La segona característica que aportava l'Escola Moderna era el seu desig absolut de treure endavant els alumnes adaptant els mètodes educatius i el funcionament de tota l'escola a les necessitats dels alumnes. Aquest plantejament li venia a Ferrer Guàrdia de les observacions fetes de l'escola pública francesa durant la seva estada a França com a exiliat durant més de quinze anys. Deia que l'escola pública francesa estava burocratitzada, que no servia per crear situacions d'igualtat, que feia fora als nens amb menys possibilitats econòmiques o amb més dificultats per adaptar-se a les directrius del sistema educatiu. Li va impressionar molt l'experiència de l'orfanat de St. Louis per a nens desfavorits de la societat francesa, dirigit per un pedagog pioner, que treia endavant a aquests alumnes posant tota la institució al seu servei. Això xoca avui amb el sagnant percentatge d'alumnes que, bé per abandonament, bé per incapacitat del sistema educatiu, es troben amb el fracàs escolar al final de la secundària i que ha anat creant-se al llarg de tota l'escolarització. Té molt a veure això també amb la burocratització del nostre sistema, en el qual l'educació és un element de confrontació política, com si fossin les grans lleis educatives les que poguessin fer funcionar les escoles i els instituts al servei dels alumnes. Tenim una situació deplorable i de poc recolzament als equips directius dels centres, sobrecarregats de treball burocràtic i sense mitjans per liderar l'activitat pedagògica. Falta una actitud des de dalt que reculli les bones pràctiques dels centres, que són moltes, per recolzar-les i difondre-les. S'enfoca la disciplina amb una visió rígida i quartelaria i no com un element educatiu en nens i joves que sempre són sorollosos i que, per la seva edat, tendeixen a actituds extremes. Es confon la qualitat educativa amb omplir grans quantitats de papers i d'informes que ningú es llegeix. Manca transparència i és difícil accedir a les dades sobre els resultats dels centres i de tot el sistema educatiu, excepte quan no n'hi ha més remei i ens trobem amb els desastres que mostren els informes PISA elaborats per l'OCDE. La col·laboració dels pares en l'educació no sobrepasa les tasques anecdòtiques, tot i que d'una adequada participació depèn en gran mesura els resultats assolits pels alumnes.

Tots aquests problemes, situats en la seva època, estaven presents en l'activitat de l'Escola Moderna. D'aquí la seva vigència avui.

Edmundo Espina Montero
Professor i Director d'institut jubilat
espina.ed@gmail.com

Conferència a les dependències parroquials

La conferència va ser seguida amb total atenció per moltes persones

El passat divendres, dia 16 d'octubre, un bon grup de persones, que va omplir de gom a gom la sala *Studium* de la Rectoria, es va aplegar per escoltar la conferència que va dictar la teòloga Roser Solé, que va parlar sobre el tema d'"Una dona en temps difícils". Concretament es tractava de Teresa de Jesús, de qui acabem de celebrar la seva festa.

Solé es va referir a ella com una persona que va haver d'afrontar un moment històric molt difícil, en què havia de dir el que pensava sense que la inquisició hi pogués trobar res que no pogués ser

acceptat, ja que ella i moltes altres, estaven contínuament en entredit. En les fundacions de covents de monges que va fer sempre hi va prevaldre el respecte per a cada una i la llibertat d'acció que ella reclamava per a sí mateixa. Actualment el seu exemple continua vigent per a les dones que reclamen un espai de llibertat dins de l'Església.

L'acte va estar organitzat pel col·lectiu de Dones en l'Església, de Sitges i va comptar amb la presència de la regidora d'Igualtat Sra. Mercè Espada així com del Sr. rector mossèn Josep Pausas.

Ser dona en temps difícils

"Ser dona en temps difícils", sota aquest títol Roser Solé, llicenciada en Filosofia i Teologia va dur a terme el passat divendres 16 d'octubre, la conferència organitzada pel Col·lectiu Dones d'Església sobre Teresa de Cepeda Ahumada.

Cepeda ha estat potser durant molt de temps més coneguda per la seva faceta com a santa o doctora. Però aquesta vegada, Solé va posar de relleu el seu vessant de dona.

En el segle XVI, quan el context social no era gaire favorable, Teresa de Cepeda va fer una gran lluita pels drets de les dones. Sent molt conscient de la situació secundària que els tocava viure en aquells temps, es va revelar tant com va poder, en uns temps difícils i on es deia: "No han de confiar en virtut de mujer"

Teresa volia formar les dones, treure-les de la ignorància que els tocava viure, i és que per exemple, molts llibres els tenien prohibits però ella els hi llegia passatges dels evangelis on quedava palès la bona consideració que Jesús tenia de les dones. Teresa de Cepeda pensava que les dones havien de donar crèdit a la seva pròpia experiència, fomentar la seva dignitat personal, sota el principi que cada persona és única. Considerava que s'havien de tenir en compte les aportacions de les dones a l'església.

Gràcies a ella i a la tasca que va dur a terme, van començar a canviar qüestions rellevants en quant a la consideració de l'església envers les dones. Malgrat tot, els canvis van ser pocs i lents.

Actualment, per exemple, les dones no

poden estudiar teologia en peu d'igualtat amb els homes. Aquesta és una de les reivindicacions del Col·lectiu Dones d'Església que, amb el seu esforç, ha aconseguit que a la facultat de filosofia de la Universitat de Barcelona es cursin crèdits de lliure elecció de teologia.

Davant aquesta clara situació de subordinació de les dones a l'església com s'ha d'actuar? Seria bo que l'església s'acostés a la societat, especialment a la joventut, amb un canvi de llenguatge sobre qüestions rellevants de la vida com la sexualitat, l'homosexualitat o el divorci. Les dones han de poder parlar, reunir-se i intercanviar les seves experiències, coneixements i potenciar estratègies d'acció.

La situació de les dones a l'església també no deixa de ser, però, un reflex de la seva situació a tota la societat, on els càrrecs de més rellevància continuen sent ocupats majoritàriament pels homes.

Respecte anys enrere, la societat civil ha avançat ràpid, però les estructures eclesiàstiques han estat i encara ho són molt reticents als canvis.

Aquest és doncs un camí difícil, però cada dona, des de la seva situació particular pot fer alguna cosa. I no oblidem que, com deia la Roser Solé, no comencem de nou, prenem la torxa de totes les dones que ens han precedit, que van lluitar i encara lluiten pels drets de les dones.

Mercè Espada i Puerto
Regidora d'Acció Social,
Igualtat de Gènere i Diversitat